Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”

Факультэт музычнага мастацтва
Кафедра мастацтва эстрады

УЗГОДНЕНА
Загадчыка кафедрай

_______________А.В. Шэдава
«___»__________________20___г.

УЗГОДНЕНА
Дэкан факультэта

_______________І.М. Грамовіч
«___»__________________20___г.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

**ПАДРЫХТОЎКА АНСАМБЛЕВЫХ
І АРКЕСТРАВЫХ ПАРТЫТУР**

для спецыяльнасці
*1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках),
напрамка спецыяльнасці: 1-17 03 01-02
Мастацтва эстрады (камп’ютарная музыка)*

Складальнік:
Горын С.Г., старшы выкладчык кафедры мастацтва эстрады

Разгледжана і узгоднена
на паседжанні савета УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 4 ад 19.12. 2017 г.)

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

СКЛАДАЛЬНІК:

С.Г. Горын, старшы выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”.

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

В.В.Бартноўскі, прафесар духавой кафедры ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”;
А.І. Ахвердава, загадчык кафедры мастацкай творчасці і прадзюсарства прыватнай ўстановы адукацыі “Інстытут сучасных ведаў імя А.М.Шырокава”, кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт.

Разгледжаны і рэкамендаваны да зацверджэння:

кафедрай мастацтва эстрады установы адукацыі Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў (пратакол № 4 ад 22.11.2017 г.)
саветам факультэта музычнага мастацтва установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 3 ад 27.11.2017 г.)

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ

1.	ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА ……………………………………...	4
2.	ТЭАРЫТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ …………………………………………	6
2.1	Вучэбныя пасобія, навучальныя дапаможнікі……………….......	6
2.2	Змест аўдыторнай работы студэнтаў: тэарытычная частка……	6
2.3	Відэа- і аўдыёматэрыялы……………………………..….....…..	8
3.	ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ …………………………………………	10
3.1	Практыкум………………………………………………………..	10
3.2	Апісанне практычных работ…………………………………….	11
3.3	Тэматыка практычных заняткаў………………………………..	11
3.4	Змест аудыторнай работы студэнтаў: практычная частка ..…..	12
3.5	Спіс пытанняў па тэмах практычных заняткаў ………………	12
4.	РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ……………………………..	14
4.1	Заданні для самастойнай работы студэнтаў…………………	14
4.2	Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы студэнтаў ………………………..……………………	15
4.3	Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі……………	15
5.	ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ …………………………………	19
5.1	Вучэбная праграма ……………………………………………	19
5.2	Асноўная літаратура ……………………………………………..	31
5.3	Дадатковая літаратура …………………………………………	31
5.4	Вучэбна-метадычная карта вучэбнай дысцыпліны…………...	36

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне "Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур" распрацаваны ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай і адукацыйным стандартам па спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках): 1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка) для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь.

У дадзеным ВМК аб'ядноўваюцца і сістэматызуюцца структурныя элементы навукова-метадычнага забеспячэння выкладання вучэбнай дысцыпліны "Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур".

Галоўная мэта ВМК – тэарытычнае і практычнае забеспячэнне атрымання студэнтамі прафесійнай адукацыі ў галіне падрыхтоўкі партытур для розных складаў эстрадных ансамбляў і аркестраў, адаптацыі аранжыровак і пералажэнняў музычных твораў для дадзеных складаў музычных калектываў, практычнае азнаямленне з творчымі калектывамі краіны і іх асаблівасцямі, паступовае павышэнне якасці дадзенай галіны адукацыі, а таксама выкарыстанне лепшага сусветнага вопыта выкладання вучэбнай дысцыпліны "Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур", заснаванага на выніках практыкі выкладання і навуковых даследванняў у гэтай галіне адукацыі.

Галоўнымі задачамі ВМК з'яўляюцца:

- вызначэнне асаблівасцей выкладання вучэбнай дысцыпліны "Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур" для студэнтаў ВНУ,
- дапамога студэнту і выкладчыку ў пашырэнні ведаў аб інструментарыі сучасных беларускіх і сусветных эстрадных ансамбляў і аркестраў з мэтай выкарыстання сродкаў выразнасці груп музычных інструментаў і вакальных гуртоў пры падрыхтоўцы партытур для іх далейшага выканання ў дадзеных складах эстрадных ансамбляў і

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

аркестраў, аб узаемасувязі і ўзаемазаменнасці музычных інструментаў і аркестравых груп, аб аркестрацечнасці;

- пашырэнне ведаў студэнта аб тыповых складах традыцыйных і сучасных эстрадных ансамбляў, біг-бэнда і эстрадна-сімфанічных аркестраў, у тым ліку якія існуюць і займаюцца музычнай творчасцю у Рэспубліцы Беларусь, іх асноўныя склады, рысы і асаблівасці,

- ажыццяўленне цеснай сувязі вучэбнай дысцыпліны з творчай практыкай і канцэртным жыццём універсітэта і краіны;

- сістэматызацыя прынцыпаў навучання студэнтаў у межах вучэбнай дысцыпліны “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур”,

- практычная падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур для іх выканання канцэртнымі эстраднымі ансамблямі і аркестрамі розных складаў.

Вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” складаецца з 5 раздзелаў, ВМК уключае ў сябе тэарытычныя і практычныя раздзелы, раздзел кантролю ведаў и дапаможны раздзел, а таксама тлумачальную запіску.

Вучэбна-метадычны комплекс па вучэбнай дысцыпліне “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” распрацаваны для студэнтаў усіх курсаў установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў для забеспячэння працэса падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне аранжыроўкі для эстрадных ансамбляў і аркестраў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

2. ТЭАРЫТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

2.1. Рэкамендуемыя вучэбныя дапаможнікі для тэарытычнага вывучэння вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай і адукацыйным стандартам па спецыяльнасці 1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках):

1-17 03 01-02 Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка), для ўстаноў вышэйшай адукацыі Рэспублікі Беларусь:

1. *Браславский, Д. А.* Аранжировка для эстрадных ансамблей и оркестров / Д. А. Браславский. – М. : Музыка, 1974. – 392 с.
2. *Гаранян, Г. А.* Аранжировка для эстрадных и вокально-инструментальных ансамблей / Г. А. Гаранян. – М. : Музыка, 1986. – 224 с.
3. *Гаранян, Г. А.* Основы эстрадной и джазовой аранжировки / Г. А. Гаранян. – М. : Фонд Георгия Гараняна, 2010. – 252 с.

У сувязі з адсутнасцю спецыялізаваных вучэбных дапаможнікаў па вучэбнай дысцыпліне "Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур" і з тым, што навучанне па дадзенай дысцыпліне грунтуецца большай часткай на практычных ведах выкладчыкаў дысцыпліны і на вопыце выканання студэнтам творчых работ, часцей за ўсе, для самападрыхтоўкі і тэарытычнага вывучэння вучэбнай дысцыпліны ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай і адукацыйным стандартам студэнты павінны выкарыстовываць вучэбныя дапаможнікі па аранжыроўцы і інструментоўцы для эстрадных ансамбляў і аркестраў.

2.2 Змест аўдыторнай работы студэнтаў: тэарытычная частка

Сучасная практыка ансамблевага і аркестравага выканальніцтва налічвае вялікую колькасць жанравых і стылістычных напрамкаў у музыцы, што патрабуе ад кампазітара і аранжыроўшчыка высокага прафесіяналізма, а таксама здольнасцяў да творчай дзейнасці. У тэарытычнай частке ВМК на практычных занятках студэнты азнаямляюцца:

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

- з інструментарыем традыцыйных і сучасных эстрадных ансамбляў і аркестраў, тэхнічнымі і выразнымі магчымасцямі іх музычных інструментаў і аркестравых груп, а таксама з выразнымі магчымасцямі салістаў-вакалістаў і вакальных груп,
- з неабходнай тэрміналогіяй, якая выкарыстовываецца ў эстрадна-джазавай музыцы,
- з асаблівасцямі эстрадных стылей і жанраў, якія часцей за ўсё выкарыстоўваюцца ў ансамблевам і аркестравам выканальніцтве, а таксама з прыкладамі найбольш прафесійных узораў напісання партытур эстрадных п’ес розных стылевых напрамкаў і іх гучання ў эстрадных ансамблях і аркестрах,
- з работай над музычнай формай аркестровага твору, з асаблівасцямі розных музычных форм аркестравых твораў,
- з асноўнымі метадамі работы над транскыпцыямі музычных твораў, методыкай прафесійнага “з’ёму” з аудыё- ці відэёзапісу,
- з метадамі самастойнай працы над партытурай музычнага твора, з практычнымі і вучэбнымі дапаможнікамі.

Праца над эстрадным і джазавым рэпертуарам дадае да аранжыроўшчыка шэраг спецыфічных задач, многія з якіх павінны вырашацца ў комплексе з выкарыстаннем тэарытычных ведаў і практычных навыкаў, атрыманых у межах вывучэння такіх вучэбных дысцыплін, як «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў», «Спец-інструмент», «Чытанне і аналіз ансамблевых і аркестравых партытур», «Камп’ютарная аранжыроўка», «Тэорыя музыкі», «Сучасныя стылі джазавай музыкі», «Джазавыя стандарты», «Гісторыя сусветнага і беларускага джаза» і іншых.

Тэхнічнае забеспячэнне вучэбнай дысцыпліны “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” для студэнтаў кафедры мастацтва эстрады мяркуе налічнасць камп’ютара з неабходнымі тэхнічнымі магчымасцямі, сучаснага музычнага праграмнага абсталявання да яго,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

мідзі-клавіятуры, электронага клавішнага інструмента ці піяніна, а таксама гукаўзмацняючай апаратуры.

Выкарыстанне на аўдыторных і самастойных занятках апаратуры і электраабсталявання мяркуе у студэнта налічнасць ведаў аб правілах работы з імі, а таксама правіл тэхнікі бяспекі. Перад пачаткам вучэбнага года інструктаж студэнтаў па тэхніцы бяспекі абавязковы.

Для паспяховага навучання і работы студэнта над партытурай немалаважным з’яўляецца складанне выкладчыкам творчай атмасферы на аўдыторных занятках, подахвочванне студэнта да музычных эксперыментаў, а таксама вялікае значэнне мае паразуменне між студентамі і выкладчыкам.

Навучанне ў межах курса вучэбнай дысцыпліны “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” праводзіцца ў складзе вучэбных груп на практычных занятках на працягу 6 семестраў. Група састаіць са студэнтаў аднаго курса, якія вывучаюць дысцыпліну ў вучэбнай аўдыторыі з неабходным абсталяваннем. На самападрыхтоўцы студэнты выконваюць практычныя заданні, якія правяраюцца на аўдыторных занятках у складзе групы. Тым самым, студэнты на практыцы паступова вучацца асаблівасцям сучаснай падрыхтоўкі ансамблевых і аркестравых партытур.

2.3 Відэа- і аўдыёматэрыялы

У мэтах забеспячэння вучэбнага працэса пры напісанні студэнтам партытуры музычнага твора рэкамендуецца выкарыстоўваць розныя відэа- і аудыёматэрыялы па гэтай тэматыцы, у тым ліку, і з сеціва Інтэрнэт. Гэта пашырыць веды студэнта аб рэальных саставах творчых калектываў, асаблівасцях іх гучання, і будзе спрыяць паступоваму павышэнню якасці адукацыі ў галіне падрыхтоўцы ансамблевых і аркестравых партытур, а таксама дазволіць тэорыю вучэбнай дысцыпліны цесна ўзаемазвязаць з практыкай. Таксама з’яўляецца

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

неабходным выкарыстанне студэнтам і выкладчыкам лепшага сусветнага вопыта па тэме “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур”, заснаванага на выніках навуковых даследванняў у гэтай галіне мастацкай творчасці. Аднак студэнт і выкладчык абавязаны, выкарыстоўваючы лепшы вопыт сусветных творчых калектываў, імкнуцца ўнесці ў яго свае нацыянальныя беларускія рысы, дамагчыся новага гучання аркестра ці ансамбля, а таксама новых незвычайных транскрыпцый, унесці свой унёсак у развіццё дысцыпліны і беларускай музычнай культуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

3 ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

3.1 Практыкум

Напісанне і падрыхтоўка партытур па дадзеных тэмах:

- канцэртная п’еса для эстраднага ансамбля на тэму беларускай народнай песні ці тэму песні беларускага кампазітара,
- музычная п’еса уласнага напісання (складання) для эстраднага ансамбля,
- музычная п’еса для эстраднага ансамбля ў стыле “лаціна”,
- музычная п’еса для эстраднага ансамбля ў стыле “фанк”,
- музычная п’еса для эстраднага ансамбля ў стыле “фьюжн”,
- музычная п’еса для эстраднага ансамбля на тэму вызначанага джазавага стандарта,
- музычная п’еса на тэму вызначанага джазавага стандарта для няпоўнага склада біг-бэнда, эстраднага аркестра,
- канцэртная п’еса з папулярнага кінафільму (саундтрэк) для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- папуры (фантазія) на тэмы вызначаных песень для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- здым з аудыёзапісу музычнай п’есы для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- канцэртная аркестравая музычная кампазіцыя уласнага напісання (складання) для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- адаптацыя музычнага твора для вучэбнага эстрадна-сімфанічнага аркестра кафедры мастацтва эстрады,
- напісанне партытуры папулярнай песні для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- напісанне партытуры апрацоўкі папулярнай мелодыі для эстрадна-сімфанічнага аркестра.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

3.2. Апісанне практычных работ

У межах вывучэння дысцыпліны “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” прадугледжана абавязковае стварэнне шэрагу аркестравых і ансамблевых партытур у музычным рэдактары “Сібеліус”, у якіх студэнт на практыцы фіксуе вынік засваення і творчага выкарыстання пройдзенага матэрыялу. На тэхнічным заліку, заліку ці экзамене ацэньваецца якасць выкананых практычных творчых работ.

3.3 Тэматыка практычных заняткаў:

1. Адаптацыя музычнага твора для вызначанага склада эстрадна-сімфанічнага аркестра;

2. Асаблівасці “здыма” (транскрыпцыі) музычнага твора з аудыёфанаграмы ці відэазапісу;

3. Асаблівасці напісання акампанементу для вызначанага склада эстрадна-сімфанічнага аркестра;

4. Асаблівасці гучання і пытанні балансу ў сучаснам эстрадна-сімфанічнам аркестры;

5. Асаблівасці перапрацоўкі фартэпіяннай фактуры ў ансамблевую ці аркестравую для вызначанага склада эстраднага ансамбля ці эстрадна-сімфанічнага аркестра;

6. Віды эстрадных ансамбляў і іх асаблівасці;

7. Асноўныя прынцыпы аркестравай кампазіцыі, напісання уласных ансамблевых ці аркестравых п’ес;

8. Разнавіднасці стыляў і стылявых напрамкаў у эстраднай музыцы, іх спалучэнні і кантрасты;

9. Асаблівасці напісання партытур для сучаснага біг-бэнда;

10. Асаблівасці аранжыроўкі акампанементу для эстрадна-сімфанічнага аркестра.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

3.4 Змест аўдыторнай работы студэнтаў: практычная частка

- вучэбны матэрыял для напісання ў межах вучэбнай дысціпліны падбіраецца па прынцыпу ад простага да складанага з улікам індывідуальных здольнасцей студэнтаў. Таксама ўлічваецца неабходнасць аранжыроўкі гэтай дадзенай работы для выканання у Маладзёжным эстрадна-сімфанічным аркестры універсітэту,
- для падрыхтоўкі прафесійных рознабаковых спецыялістаў выкладчык павінен падбіраць творы розных стылей, напрамкаў і жанраў, у тым ліку творы беларускіх кампазітараў,
- вынікам навучання студэнта тэмам праграмы з'яўляецца падрыхтоўка на залік ці экзамен прафесійнай партытуры па дадзенай тэме для выканання у эстрадным ансамбле ці аркестры, пры гэтым студэнт абавязаны указаць тэмп, штрыхі, дынаміку, фразіроўку і г.д. для усіх музычных інструментаў.

3.5 Змест пытанняў по темах практычных заняткаў

- тэорыя і практыка напісання партытуры папулярнай песні для эстраднага ансамбля,
- тэорыя і практыка напісання партытуры папулярнай песні для эстрадна-сімфанічніга аркестра,
- тэорыя і практыка напісання партытуры апрацоўкі папулярная мелодыі для эстраднага ансамбля,
- тэорыя і практыка напісання партытуры апрацоўкі папулярнай мелодыі для эстрадна-сімфанічніга аркестра,
- тэорыя і практыка напісання партытуры джазавага стандарту для эстраднага ансамбля,
- тэорыя і практыка “здыма” (транскрыпцыі) з аудыёзапісу для эстраднага ансамбля,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

- тэорыя і практыка “здыма” (транскрыпцыі) з аудыёзапісу канцэртнай п’есы у выкананні эстрадна-сімфанічніга аркестра для іншага складу аркестра,
- тэорыя і практыка напісання партытуры ансамблевага і аркестравага акампанементу для саліста-вакаліста ці саліста-інструменталіста.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ

На залік па вучэбнай дысцыпліне “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” студэнт абавязаны прадставіць 3-4 партытуры ў паўгоддзе (на 2 курсе - для эстрадных ансамбляў, на 3-4 курсах – для сярэдняга ці вялікага складаў эстрадна-сімфанічнага аркестра). Студэнт павінен таксама прадэманстраваць здольнасці да аналізу сваёй партытуры;

На экзамен па вучэбнай дысцыпліне “Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур” студэнт абавязаны прадставіць 3-4 партытуры ў паўгоддзе (на 2 курсе - для эстрадных ансамбляў ці аркестраў, на 3-4 курсах – для сярэдняга ці вялікага складаў эстрадна-сімфанічнага аркестра). Студэнт павінен прадэманстраваць веды тэарэтычнага матэрыялу па усім тэмам курсу, здольнасці да аналізу сваёй партытуры.

4.1 Заданні для самостойнай работы студэнтаў

Праверка 3-4 партытур за паўгоддзе па тэмах:

- падрыхтоўка партытуры канцэртнай п’есы для выканання ў эстрадным ансамблі,
- падрыхтоўка партытуры канцэртнай п’есы для выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры,
- адаптацыя партытуры для выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры,
- напісанне ўласнай канцэртнай кампазіцыі для эстраднага ансамбля і аркестра,
- напісанне папуры на тэмы некалькіх песень для выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры.
- аранжыроўка для эстрадна-сімфанічнага аркестра,
- перамалажэнне музычнага твора для эстрадна-сімфанічнага аркестра.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

4.2 Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў абапіраецца на асноўныя формы:

- самастойные заняткі над партытурай музычнага твора (вызначэнне танальнасці, размера, тэмпа, дынамікі и г.д.; стварэнне музычнай формы твора, работа над іншым вучебным матэрыялам);
- работа над аудыё- ці відэа- запісамі, праслухоўванне і іх аналіз,
- аналіз творчастці і розных музычных твораў вядучых сусветных кампазітараў і аранжыроўшчыкаў, вызначэнне прыёмаў іх пісьма,
- аналіз музычных форм і музычных твораў,
- прагляд відэаматэрыялаў вызначаных музычных твораў і канцэртаў у выкананні вядучых сусветных эстрадных ансамбляў і аркестраў,
- наведванне канцэртаў джазавой і эстраднай музыкі, у том ліку беларускіх выканаўцаў.

Самастойная праца студэнтаў павінна правадзіцца паслядоўна і планамерна на працягу ўсяго курса навучання. Самастойныя заданні выконваюцца студэнтам штотыднёва на самападрыхтоўцы, заданні павінны улічваць узровень ведаў студэнта і яго творчыя магчымасці. Педагагічны кантроль ажыццяўляецца на практычных занятках, дзе самастойная работа правяраецца и ацэньваецца.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

4.3 Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі

Для кантролю ведаў студэнтаў выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментарый:

1. вуснае апытанне па тэмах;
2. творчыя заданні па падрыхтоўцы партытур музычных твораў для вызначанага складу эстраднага ансамбля і эстрадна-сімфанічніга аркестра;
3. творчыя заданні па кампазіцыі ўласнай канцэртнай п’есы для

вызначанага складу эстраднага ансамбля і для эстрадна-сімфанічніга аркестра;

4. правядзенне кантрольнага занятка;
5. правядзенне тэхнічнага заліка
6. залік;
7. экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

10 балаў ставіцца за дасканалае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», бездакорны ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы, выдатны ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

9 балаў ставіцца за выдатнае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за высокі ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, высокі ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

8 балаў ставіцца за добрае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

7 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на сярэднім мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

6 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на здавальняючым мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за дастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў;

5 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на здавальняючым мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

4 балы ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на нізкім мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

3 балы ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на нізкім мастацкім узроўні, за нізкі ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

2 балы ставіцца за недастатковую колькасць патрабуемых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за фрагментарныя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

1 бал ставіцца за адсутнасць патрабуемых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за адмову ад адказу.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ

Вучэбная праграма

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар БДУКМ
________________ Ю. П. Бондар
«____»______________ 2015 г.
Рэгістрацыйны № ВД-_____/баз.

ПАДРЫХТОЎКА АНСАМБЛЕВЫХ І АРКЕСТРАВЫХ ПАРТЫТУР

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-02
Мастацтва эстрады (камп’ютарная музыка)

Мінск
БДУКМ
2015

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

СКЛАДАЛЬНІКІ:

К. П. Станкевіч, выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»;

С. Г. Горын, старшы выкладчык кафедры мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

У. М. Каральчук, дацэнт кафедры інструментоўкі ўстановы адукацыі «Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі»;

А. Л. Карацееў, прафесар кафедры духавой музыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай мастацтва эстрады ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 9 ад 19.05.2014 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 5 ад 18.06.2014 г.)

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Адказны за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч
Адказныя за выпуск: К. П. Станкевіч, С. Г. Горын

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная дысцыпліна «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» дазваляе навучыцца адаптаваць партытуры для розных складаў эстрадных ансамбляў і аркестраў, а таксама ствараць транскрыпцыі музычных фанаграм для выканання ў эстрадных ансамблях і эстрадна-сімфанічным аркестры. Яна цесна ўзаемазвязана з такімі спецыяльнымі дысцыплінамі, як «Аранжыроўка і пералажэнне музычных твораў», «Спецінструмент», «Чытанне і аналіз ансамблевых і аркестравых партытур», «Камп’ютарная аранжыроўка», «Тэорыя музыкі».

У межах дадзенай дысцыпліны студэнты павінны навучыцца ствараць, адаптаваць і падрыхтоўваць для выканання партытуры, якія ў далейшым будуць агучаны ў эстрадных ансамблях і эстрадна-сімфанічным аркестры. Гэтая акалічнасць мае вялікае значэнне для развіцця іх унутранага тэмбравага аркестравага слыху і мыслення.

Галоўная мэта вучэбнай дысцыпліны – набыць устойлівыя ўменні і навыкі па падрыхтоўцы партытур для выканання ў эстрадных ансамблях і эстрадна-сімфанічным аркестры.

Галоўнымі задачамі вучэбнай дысцыпліны з’яўляюцца:

– пашырэнне ведаў аб музычных інструментах эстрадных ансамбляў і эстрадна-сімфанічнага аркестра з мэтай выкарыстання іх сродкаў выразнасці пры падрыхтоўцы ансамблевых і аркестравых партытур;

– засваенне асаблівасцей адаптавання ансамблевых і аркестравых партытур для непасрэднага выканання ў эстрадных ансамблях і эстрадна-сімфанічным аркестры;

– засваенне асаблівасцей адаптавання музычных фанаграм для непасрэднага выканання ў эстрадных ансамблях і эстрадна-сімфанічным аркестры;

– развіццё ўнутранага тэмбравага слыху і аркестравага мыслення.

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен *ведаць:*

– асноўныя прынцыпы стварэння партытур для эстрадных ансамбляў і эстрадна-сімфанічнага аркестра, акустычныя і мастацкія магчымасці ўсіх музычных інструментаў і прылад, якія выкарыстоўваюцца ў ансамблях і аркестры;

– прынцыпы пабудовы акордавай, гамафонна-гарманічнай і поліфанічнай фактуры эстрадна-сімфанічнага аркестра;

умець:

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

– выкарыстоўваць асноўныя прынцыпы аранжыроўкі і пералажэння музычных твораў для эстрадных ансамбляў і эстрадна-сімфанічнага аркестра на прафесійным узроўні;

– арыентавацца ў стылявых напрамках сучаснай музычнай культуры, а таксама выкарыстоўваць асаблівасці музычных стыляў і жанраў у аранжыроўках твораў беларускіх і замежных кампазітараў;

– выкарыстоўваць музычныя формы розных жанраў джазавай, рок- і поп-музыкі;

– самастойна працаваць над творам у працэсе стварэння аранжыроўкі;

валодаць:

– прынцыпамі стварэння партытуры для эстрадных ансамбляў і аркестраў розных складаў;

– стылістычнымі прыёмамі стварэння аранжыровак музычных твораў розных жанраў і форм джазавай, рок- і поп-музыкі.

У межах вывучэння вучэбнай дысцыпліны «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» прадугледжана абавязковае стварэнне студэнтамі ансамблевых і аркестравых партытур, якія агучваюцца ў канцэртных праграмах ансамбляў кафедры мастацтва эстрады і Маладзёжнага эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Пры выкладанні дадзенай дысцыпліны выкарыстоўваюцца наступныя тэхналогіі навучання: інфармацыйныя, эўрыстычныя, эмацыянальна-мастацкія, асабова-арыентацыйныя, творчыя, камп’ютарнае навучанне.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне дысцыпліны «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» усяго адведзена 404 гадзіны, з якіх 216 гадзін – аўдыторныя (практычныя) заняткі.

Рэкамендаваная форма кантролю ведаў – залікі, экзамены.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

Раздзелы і тэмы	Колькасць аўдыторных (практычных) гадзін
Уводзіны	2
Раздзел I. Асаблівасці стварэння транскрыпцый для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	
Тэма 1. Асаблівасці гучання ансамбля, аркестра ў параўнанні з камп’ютарнай фанаграмай	2
Тэма 2. Асаблівасці транскрыпцыі з музычнай фанаграмы. Замена музычных інструментаў пры транскрыпцыі ў адпаведнасці з кампазітарскім замыслам	12
Тэма 3. Асаблівасці транскрыпцыі партый ударнай установкі і перкусіі. Асаблівасці транскрыпцыі і пераапрацоўкі электронных ударных інструментаў для ўдарнай установкі і перкусіі	12
Тэма 4. Асаблівасці транскрыпцыі партыі фартэпіяна, гітары, бас-гітары і інш. Пераасэнсаванне і ўвядзенне ў партытуру партый музычных інструментаў	14
Раздзел II. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычных твораў з розных саставаў ансамбляў і аркестраў для дадзенага складу эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	
Тэма 5. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры эстраднага ансамбля для дадзенага (іншага) складу эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	12
Тэма 6. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры сімфанічнага аркестра для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	14
Тэма 7. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры духавога аркестра для эстрадна-сімфанічнага аркестра	14
Тэма 8. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры ансамбля (аркестра) некласічнага складу для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	14
Раздзел III. Асаблівасці работы над формай музычнага твора і падрыхтоўкі партытуры эстраднай канцэртнай мініяцюры для выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры	
Тэма 9. Скарачэнне асобных частак музычнага твора	10
Тэма 10. Дабаўленне новых раздзелаў у музычны твор.	14

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Асаблівасці работы над распрацоўкай музычнага матэрыялу	
Тэма 11. Асаблівасці чаргавання і спалучэння аркестравых эпізодаў	14
Тэма 12. Асаблівасці падрыхтоўкі аркестравых партый	16
Раздзел IV. Падрыхтоўка партытуры для салістаў-інструменталістаў (ансамбля салістаў), салістаў-вакалістаў і эстрадна-сімфанічнага аркестра	
Тэма 13. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі саліста-інструменталіста	16
Тэма 14. Асаблівасці падрыхтоўкі партый для ансамбля салістаў-інструменталістаў	16
Тэма 15. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі салістаў-вакалістаў	16
Тэма 16. Асаблівасці напісання партыі бэк-вакалу	18
Усяго…	**216**

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны. Узаемасувязь дысцыпліны «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» з вучэбнымі дысцыплінамі. Вучэбна-метадычнае забеспячэнне дысцыпліны. Адпаведнасць створанай аранжыроўшчыкам аркестравай партытуры рэальнаму складу эстраднага ансамбля і аркестра. Тыпы і віды эстрадных ансамбляў. Малыя, сярэднія, вялікія склады эстрадна-сімфанічнага аркестра. Адаптацыя ансамблевай і аркестравай партытуры па складанасці да тэхнічнага ўзроўню выканаўцаў ансамбля ці аркестра.

Раздзел I. Асаблівасці стварэння транскрыпцый для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра

Тэма 1. Асаблівасці гучання ансамбля, аркестра ў параўнанні з камп'ютарнай фанаграмай

Асаблівасці гучання духавых, струнных і інструментаў рытм-секцыі ў рэпетыцыйным працэсе і на канцэртнай пляцоўцы. Адпаведнасць балансу паміж рознымі групамі аркестра. Спалучэнне тэмбраў у ансамблевай і аркестравай вертыкалі. Улік дынамічных асаблівасцей інструментаў у агульным гучанні. Дынамічны баланс у рэальным ансамблі, аркестры і ў камп'ютарнай фанаграме.

Тэма 2. Асаблівасці транскрыпцыі з музычнай фанаграмы. Замена музычных інструментаў пры транскрыпцыі ў адпаведнасці з кампазітарскім замыслам

«Здым» (транскрыпцыя) музычнага твора з фанаграмы без наяўнасці нотнага тэксту, яго асаблівасці. Стварэнне, «вылічэнне» ансамблевай, аркестравай гармоніі і перагарманізацыя музычнага матэрыялу. Адаптацыя фанаграмы да розных складаў ансамбляў, а таксама эстрадна-сімфанічнага аркестра. Саўнд (гучанне) ансамбляў, аркестраў і эстрадных груп, магчымасць перадачы іх сродкамі рэальнага эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра ў канцэртных умовах. Адпаведнасць і ўзаемазамяняльнасць музычных інструментаў ан-

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

самбля, аркестра. Улік кампазітарскага замыслу пры замене музычных інструментаў.

Тэма 3. Асаблівасці транскрыпцыі партый ударнай устаноўкі і перкусіі. Асаблівасці транскрыпцыі і пераапрацоўкі электронных ударных інструментаў для ўдарнай устаноўкі і перкусіі

Партыя вялікага барабана і яе сувязь з лініяй бас-гітары, іх слыхавая дыферэнцыяцыя з мэтай найбольш дакладнай транскрыпцыі партыі ўдарнай устаноўкі. Адметныя рысы тэмбравага гучання камбінацый інструментаў ударнай устаноўкі (адначасовае гучанне вялікага і малога барабана, вялікага барабана і томаў, малога барабана і томаў). Дадатковы ўвод некаторых інструментаў ударнай устаноўкі з мэтай падтрымкі рытму музычнага твора. Спрашчэнне партыі ўдарных інструментаў пры транскрыпцыі. Стварэнне рытмічнай формулы ўдарнай устаноўкі з улікам асаблівасці стыляў. Транскрыпцыя і адаптацыя партыі электронных ударных інструментаў да выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры. Замена тэмбраў электронных ударных інструментаў тэмбрамі інструментаў ударнай устаноўкі, блізкімі па гучанні.

Тэма 4. Асаблівасці транскрыпцыі партыі фартэпіяна, гітары, бас-гітары і інш. Пераасэнсаванне і ўвядзенне ў партытуру партый музычных інструментаў

Рытмічная формула акампанементу. Неабходнасць дасачынення фрагментаў партый фартэпіяна, гітары, бас-гітары і іншых музычных інструментаў, якія эпізадычна праслухоўваюцца ў партытуры. Слыхавая дыферэнцыяцыя тэмбру клавішных інструментаў (фартэпіяна). Слыхавая дыферэнцыяцыя тэмбру гітары. Слыхавая дыферэнцыяцыя тэмбраў духавых, струнных і іншых музычных інструментаў. Пераасэнсаванне партый музычных інструментаў з фанаграмы, у тым ліку электронных, якія адсутнічаюць у аркестры, з мэтай прыстасаваць іх да выканання іншымі інструментамі. Увядзенне ў партытуру партый інструментаў, якія адсутнічаюць у фанаграме.

Раздзел II. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычных твораў з розных саставаў ансамбляў і аркестраў для дадзенага складу эстраднага ансамбля,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

эстрадна-сімфанічнага аркестра

Тэма 5. Асаблівасці адаптацыі і пераладжэння музычнага твора з партытуры эстраднага ансамбля для дадзенага (іншага) складу эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра

Пераасэнсаванне партый музычных інструментаў эстраднага ансамбля ў адпаведнасці з дадзеным складам эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра. Дабаўленне фактурных элементаў, стварэнне кантрапунктаў на аснове гарманічных функцый музычнага тэксту. Унісоннае дубліраванне меладычных галасоў і гарманічных ліній. Актаўнае дубліраванне ў розных групах аркестра з мэтай дабаўлення гукавога аб'ёму. Правядзенне мелодыі ў двух-, трох-, чатырохгалоссі.

Тэма 6. Асаблівасці адаптацыі і пераладжэння музычнага твора з партытуры сімфанічнага аркестра для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра

Агульныя і адрозныя рысы аркестравых груп у саставах сімфанічнага і эстрадна-сімфанічнага аркестраў. Узбуйненне фактурных элементаў, унісоны, актаўныя ўдваенні. Стварэнне рытмаформулы акампанементу. Выбар стылістыкі. Перадача тэмбраў інструментаў сімфанічнага аркестра сродкамі эстраднага ансамбля ці эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Тэма 7. Асаблівасці адаптацыі і пераладжэння музычнага твора з партытуры духавога аркестра для эстрадна-сімфанічнага аркестра

Агульныя і адрозныя рысы аркестравых груп у саставах духавога і эстрадна-сімфанічнага аркестраў. Перанясенне мелодыі з груп і ад салістаў духавога аркестра для груп і салістаў эстрадна-сімфанічнага аркестра. Састаўленне формулы акампанементу ў эстрадна-сімфанічным аркестры, улічваючы асаблівасці гучання акампанементу ў духавым аркестры. Перадача тэмбраў інструментаў духавога аркестра ў эстрадна-сімфанічным аркестры.

Тэма 8. Асаблівасці адаптацыі і пераладжэння музычнага твора з партытуры ансамбля (аркестра) некласічнага складу для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Ансамблі (аркестры) некласічнага складу, ансамблі (аркестры) з удзелам этнічных інструментаў. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычных твораў з партытуры ансамбля (аркестра) некласічнага складу для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра. Перадача тэмбраў этнічных музычных інструментаў народаў свету ў эстрадным ансамблі, эстрадна-сімфанічным аркестры. Магчымасці электронных клавішных інструментаў пры адаптацыі музычных твораў з удзелам этнічных інструментаў для выканання сродкамі эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра.

Раздзел III. Асаблівасці работы над формай музычнага твора і падрыхтоўкі партытуры эстраднай канцэртнай мініяцюры для выканання ў эстрадна-сімфанічным аркестры

Тэма 9. Скарачэнне асобных частак музычнага твора

Скарачэнне («купюры») асобных частак музычнага твора. Захаванне цэласнасці музычнай формы і лагічнасці развіцця мастацкага вобраза музычнага твора. Напісанне новых пераходаў і звязак паміж раздзеламі. Пераасэнсаванне танальнага плана музычнага твора, напісанне лагічных мадуляцый для выключэння нелагічных і рэзкіх пераходаў паміж раздзеламі. Перапрацоўка фактуры музычнага твора ў сувязі з новай формай (пры неабходнасці).

Тэма 10. Дабаўленне новых раздзелаў у музычны твор. Асаблівасці работы над распрацоўкай музычнага матэрыялу

Дабаўленне новых раздзелаў (інтэрлюдый, эпізодаў). Дасачыненне музычнага матэрыялу. Дабаўленне імправізацый на аснове музычнага матэрыялу арыгінала. Перапрацоўка фактуры музычнага твора ў сувязі з новай формай (пры неабходнасці). Кампазіцыйныя прыёмы для развіцця музычнай формы, распрацоўка музычнага матэрыялу, вар'іраванне, імправізацыі.

Тэма 11. Асаблівасці чаргавання і спалучэння аркестравых эпізодаў

Прынцып чаргавання і спалучэння аркестравых эпізодаў, стылістычна абгрунтаванае чаргаванне сола, soli, аркестравых ансамбляў і tutti. Прынцып аркестравага кантрасту. Падтрымка

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

партыі саліста. Суправаджэнне саліста. Стварэнне ўмоў для саліруючай партыі (стварэнне «свабоднай зоны» гучання, рэгістравы кантраст з папярэднім эпізодам, спрашчэнне аркестравай фактуры ў час гучання сола).

Тэма 12. Асаблівасці падрыхтоўкі аркестравых партый

Падрыхтоўка музычных партый для выканання ў аркестры, выгода для выканання партый аркестравымі выканаўцамі, выгода перагортвання старонак партый, эстэтычнае афармленне аркестравых партый і партытуры, праверка адсутнасці памылак. Выстаўленне тэмпаў, метранома. Выстаўленне дынамічных нюансаў, асаблівасцей характару музычнага твора. Указанні аўтара, аранжыроўшчыка музычнага твора, аўтара тэксту. Указанне аўтарскага права. Друкаванне (напісанне) аркестравай партытуры і музычных партый. Падрыхтоўка сола і імправізацый для непасрэдных выканаўцаў у эстрадна-сімфанічным аркестры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Раздзел IV. Падрыхтоўка партытуры для салістаў-інструменталістаў (ансамбля салістаў), салістаў-вакалістаў і эстрадна-сімфанічнага аркестра

Тэма 13. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі саліста-інструменталіста

Улік тэхнічных і выразных магчымасцей непасрэдных выканаўцаў-інструменталістаў партыі сола ў аркестры. Падрыхтоўка музычнай партыі для выканання сола ў аркестры, выгода перагортвання старонак партыі, эстэтычнае афармленне аркестравай партыі саліста, праверка адсутнасці памылак. Палягчэнне (ускладненне) партыі сола ў залежнасці ад кваліфікацыі музыканта. Гарманічная сетка імправізацыі саліста.

Тэма 14. Асаблівасці падрыхтоўкі партый для ансамбля салістаў-інструменталістаў

Улік тэхнічных і выразных магчымасцей непасрэдных выканаўцаў партыі soli, а таксама партый ансамбляў салістаў у аркестры. Стылізацыя гучання дыксіленда, ансамбля «комба», іншых відаў ансамбляў у складзе аркестра. Асаблівасці суправа-

джэння ў стылі дыксіленд. Проціпастаўленне, спалучэнне партыі soli (ансамбля салістаў) і аркестра. Прынцып аркестравага кантрасту. Хорус.

Тэма 15. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі салістаў-вакалістаў

Улік дыяпазонаў, тэхнічных і выразных магчымасцей непасрэдных выканаўцаў партыі вакалу. Транспанаванне музычнага твора ў выпадку несупадзення дыяпазонаў гучання голасу і партыі вакалу ў партытуры. Напісанне падрадковага тэксту ў партыі вакалу. Афармленне вакальнай партыі. Асаблівасці перадачы партыі вакалу ад аднаго выканаўцы іншаму. Дуэты, трыа і іншыя ансамблі салістаў.

Тэма 16. Асаблівасці напісання партыі бэк-вакалу

Улік дыяпазонаў, тэхнічных і выразных магчымасцей непасрэдных выканаўцаў партыі бэк-вакалу. Асаблівасці мужчынскіх і жаночых галасоў, іх спалучэнні. Аднародныя, змешаныя вакальныя ансамблі. Падтрымка партыі саліста-вакаліста. Фактурныя элементы партыі бэк-вакалу. Камбінаванае выкладанне партыі бэк-вакалу.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Браславский, Д. А.* Аранжировка для эстрадных ансамблей и оркестров / Д. А. Браславский. – М. : Музыка, 1974. – 392 с.

2. *Гаранян, Г. А.* Аранжировка для эстрадных и вокально-инструментальных ансамблей / Г. А. Гаранян. – М. : Музыка, 1986. – 224 с.

3. *Гаранян, Г. А.* Основы эстрадной и джазовой аранжировки / Г. А. Гаранян. – М. : Фонд Георгия Гараняна, 2010. – 252 с.

4. *Киянов, Б. П.* Руководство по инструментовке для эстрадных оркестров и ансамблей / Б. П. Киянов, С. И. Воскресенский. – Л. : Музыка, 1978. – 182 с.

5. *Оленико*в*, К. В.* Аранжировка / К. В. Олеников. – Ростов н/Д : Феникс, 2003. – 112 с.

6. *Саульский, Ю. С.* Аранжировка для биг-бэнда: методические заметки / Ю. С. Саульский. – М. : Композитор, 2001. – 128 с.

7. *Чулаки, М. И.* Инструменты симфонического оркестра / М. И. Чулаки. – М. : Музыка, 1983. – 172 с.

Дадатковая

1. *Агафонников, Н. Н.* Симфоническая партитура / Н. Н. Агафонников. – Л. : Музыка, 1981. – 196 с.

2. *Банщиков, Г.* Законы функциональной инструментовки / Г. Банщиков. – СПб. : Композитор, 1999. – 240 с.

3. *Зряковский, Н. Н.* Общий курс инструментоведения / Н. Н. Зряковский. – М. : Музыка, 1976. – 480 с.

4. *Мальтер, Л.* Таблицы по инструментоведению / Л. Мальтер. – М. : Музыка, 1965. – 65 с.

5. *Модр, А.* Музыкальные инструменты / А. Модр. – М., 1959.

6. *Пистон, У.* Оркестровка : пер. с англ. / У. Пистон. – М. : Сов. композитор, 1990. – 459 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Пры складанні заданняў самастойнай работы па вучэбнай дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» неабходна прадугледзець узрастанне іх складанасці: ад заданняў, якія фарміруюць дастатковыя веды па вывучаным вучэбным матэрыяле на ўзроўні пазнавання, да заданняў, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўзнаўлення, і далей да заданняў, якія фарміруюць кампетэнцыі на ўзроўні ўжывання атрыманых ведаў.

Пры выкананні самастойнай работы па вучэбнай дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» студэнту неабходна асобную ўвагу звярнуць на дыяпазоны музычных інструментаў, іх тэхнічныя і выразныя магчымасці, асаблівасці фактуры музычных твораў.

Пералік рэкамендаваных сродкаў дыягностыкі

Для кантролю і самакантролю ведаў студэнтаў па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» выкарыстоўваецца наступны дыягнастычны інструментарый:

1) тэхнічны залік;
2) залік;
3) экзамен.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

10 балаў ставіцца за дасканалае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», бездакорны ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы, выдатны ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

9 балаў ставіцца за выдатнае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за высокі ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, высокі ўзровень культуры выканання творчых заданняў;

8 балаў ставіцца за добрае выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

7 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на сярэднім мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за сістэматызаваныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, добры ўзровень культуры выканання заданняў;

6 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на здавальняючым мастацкім узроўні, за дастатковы ўзровень валодання ўсім арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за дастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб’ёме вучэбнай праграмы, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў;

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5 балаў ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на здавальняючым мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў;

4 балы ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на нізкім мастацкім узроўні, за слабы ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, сярэдні ўзровень культуры выканання заданняў, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

3 балы ставіцца за выкананне прадстаўленых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур» на нізкім мастацкім узроўні, за нізкі ўзровень валодання арсеналам выразных і тэхнічных магчымасцей музычных інструментаў, за недастатковыя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

2 балы ставіцца за недастатковую колькасць патрабуемых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за фрагментарныя веды па пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў;

1 бал ставіцца за адсутнасць патрабуемых экзаменацыйных работ па дысцыпліне «Падрыхтоўка ансамблевых і аркестравых партытур», за адмову ад адказу.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

ПАДРЫХТОЎКА
АНСАМБЛЕВЫХ І АРКЕСТРАВЫХ ПАРТЫТУР

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
1-17 03 01 Мастацтва эстрады (па напрамках),
напрамку спецыяльнасці 1-17 03 01-02
Мастацтва эстрады (камп'ютарная музыка)

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар А. Д. Захарэвіч

Падпісана ў друк 2015. Фармат 60х84 1/16.
Папера пісчая № 2. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 0,99. Ул.-выд. арк. 0,61. Тыраж экз. Заказ

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
УА «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

5.4 УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКАЯ КАРТА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ:

дневная форма получения образования

Раздзелы і тэмы	Колькасць аудыторных гадзін		КСР	Форма кантролю ведаў
	усяго	практ		
Уводзіны	2	2		
Тэма 1. Асаблівасці гучання ансамбля, аркестра ў параўнанні з камп'ютарнай фанаграмай	2	2		
Тэма 2. Асаблівасці транскрыпцыі з музычнай фанаграмы. Замена музычных інструментаў пры транскрыпцыі ў адпаведнасці з кампазітарскім замыслам	12	10	2	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 3. Асаблівасці транскрыпцыі партый ударнай устаноўкі і перкусіі. Асаблівасці транскрыпцыі і пераапрацоўкі электронных ударных інструментаў для ўдарнай устаноўкі і перкусіі	12	10	2	вуснае апытанне
Тэма 4. Асаблівасці транскрыпцыі партыі фартэпіяна, гітары, бас-гітары і інш. Пераасэнсаванне і ўвядзенне ў партытуру партый музычных інструментаў	14	12	2	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 5. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры эстраднага ансамбля для дадзенага (іншага) складу эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	12	9	3	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 6. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры сімфанічнага аркестра для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	14	11	3	творчыя заданні, залік, экзамен

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Тэма 7. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры духавога аркестра для эстрадна-сімфанічнага аркестра	14	11	3	творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 8. Асаблівасці адаптацыі і пералажэння музычнага твора з партытуры ансамбля (аркестра) некласічнага складу для эстраднага ансамбля, эстрадна-сімфанічнага аркестра	14	11	3	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 9. Скарачэнне асобных частак музычнага твора	10	7	3	вуснае апытанне, творчыя заданні
Тэма 10. Дабаўленне новых раздзелаў у музычны твор. Асаблівасці работы над распрацоўкай музычнага матэрыялу	14	11	3	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік
Тэма 11. Асаблівасці чаргавання і спалучэння аркестравых эпізодаў	14	11	3	вуснае апытанне
Тэма 12. Асаблівасці падрыхтоўкі аркестравых партый	16	13	3	вуснае апытанне, творчыя заданні, залік, экзамен
Тэма 13. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі саліста-інструменталіста	16	13	3	вуснае апытанне, творчыя заданні
Тэма 14. Асаблівасці падрыхтоўкі партый для ансамбля салістаў-інструменталістаў	16	13	3	вуснае апытанне, творчыя заданні
Тэма 15. Асаблівасці падрыхтоўкі партыі салістаў-вакалістаў	16	13	3	вуснае апытанне, залік
Тэма 16. Асаблівасці напісання партыі бэк-вакалу	18	15	3	вуснае апытанне, экзамен
Усяго…	**216**	**174**	**42**	

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ